

การมีส่วนร่วมสาธารณะในการบริหารเทศบาลตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ตะวัน กาญจนะโกมล¹
พิศมัย จารุจิตติพันธ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย และตัวแปรการปกครองที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 424 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล จำนวน 140 คน ข้าราชการ ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป จำนวน 260 คน และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 24 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการปกครองโดยรวมอยู่ในระดับสูง การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับชั้นอยู่ในระดับสูง การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับสูง เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการจัดการงบประมาณมีผลต่อระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามระดับชั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับ .01 ตามลำดับและพบว่า การจัดการงบประมาณมีผลต่อระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การปกครอง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

¹หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญกรุงเทพฯ
ที่อยู่: 6/999 ซอย พหลโยธิน 52 ถนน พหลโยธิน แขวง คลองถนน เขต สายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
Email: benz8863@gmail.com

²รองศาสตราจารย์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพฯ
ที่อยู่: 6/999 ซอย พหลโยธิน 52 ถนน พหลโยธิน แขวง คลองถนน เขต สายไหม กรุงเทพมหานคร 10220
Email: benz8863@gmail.com

Public Participation Management of Tambon Municipalities in Upper Northern Thailand

Tawan Kanchanakomol¹

Pisamai Jarujittipant²

Abstract

This research studied the public participation management (PPM) of tambol municipalities in Upper Northern Thailand, and the organizational management variables affecting the PPM. Data were collected from 424 individuals i.e., 140 municipality administrators and staffs; 260 government officials, community leaders, and local people; and 24 specialists by questionnaires and structured interviews. The results showed that the overall municipality management was at a high level of . The Public Participation Spectrum of PPM and strategic development plans were also at high levels. Technology and innovation as well as the budget management were related significantly to the PPM at .05 and .01 levels respectively. The budget management affected management of strategic development plans of PPM with statistically significance level at .01.

Keywords: Organization management, Public Participation Management (PPM)

---

¹Student of Doctor of Philosophy Major Management, North Bangkok University, Bangkok 6/999 Phaholyotin 52, Phaholyotim Rd., KLongthanon Distst.,Saimai Subdist., Bangkok 10220
Email: benz8863@gmail.com

²Associated Professor, Faculty of Political Science, North Bangkok University, Bangkok 6/999 Phaholyotin 52, Phaholyotim Rd., KLongthanon Distst.,Saimai Subdist., Bangkok 10220
Email: benz8863@gmail.com

บทนำ

ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน นับเป็นปัญหาหลักในการพัฒนาท้องถิ่นที่สำคัญ ประการหนึ่งทั้งนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ประเทศไทยมีนโยบายกระจายอำนาจ เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างชัดเจน มาจนถึงในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 รัฐยังได้ย้ำถึงความจำเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ โดยเฉพาะมาตรา 287 ของรัฐธรรมนูญระบุว่า ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาครัฐมักนำกลยุทธ์หรือเทคนิค มาจัดการแบบมีส่วนร่วมมาใช้ เพื่อเป็นการ กระตุ้นและพยายามชักชวนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ เช่น การวางแผน การแสดงความคิดเห็น การปฏิบัติกิจกรรมหรือ ดำเนินกิจกรรมในชุมชน และการประเมินผลการ ดำเนินการต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นที่ชัดเจนว่าหน่วยงาน ภาครัฐ ไม่สามารถดำเนินการในชุมชนอย่างมี ประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่ หากประชาชนหรือ ชุมชนนั้น ๆ ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่เป็นที่ ต้องการของชุมชนส่งผลกระทบต่อการพัฒนา ชุมชนนั้น ๆ ไม่เกิดการพัฒนาหรือเป็นการพัฒนา ที่ไม่เต็มศักยภาพของท้องถิ่นซึ่งในการปกครอง ท้องถิ่นนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่าเป็น หัวใจสำคัญของการบริหารจัดการองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดไม่ได้ การมีส่วนร่วม

ของประชาชนยังมีประโยชน์ ต่อการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายประการ คือ (1) เพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ (2) การสร้างฉันทามติลดความขัดแย้งและก่อให้เกิดความชอบธรรม (3) เป็นการสร้างการยอมรับทำให้การนำโครงการ หรือนโยบายไปสู่การปฏิบัติง่ายขึ้นและประหยัด ทรัพยากร (4) สร้างความใกล้ชิดระหว่างองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในชุมชน และ (5) ช่วยทำให้ประชาชนสนใจปัญหาในชุมชนมากขึ้น (ก๊กผล, 2546: 24) ซึ่งจากผลการ ประเมินของสถาบันพระปกเกล้าพบว่าเทศบาล ส่วนใหญ่ของประเทศยังไม่ประสบความสำเร็จ เท่าที่ควรแต่ในขณะเดียวกันเทศบาลในเขต ภาคเหนือกลับได้รับรางวัลพระปกเกล้ามากถึง จำนวน 115 รายการอันเป็นรางวัลที่มอบแก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นเลิศด้าน ความโปร่งใส และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชน ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนเกิด ความตื่นตัวและมีส่วนร่วมทางการเมืองและ ส่งเสริมการพัฒนาเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีในการ พัฒนาท้องถิ่น (สถาบันพระปกเกล้า, 2558) ซึ่ง เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าในภูมิภาคอื่น ๆ ด้วยจาก ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าการบริหาร แบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทยมีลักษณะ อย่างไร ปัจจัยการบริหารงานส่งผลต่อการแบบมี ส่วนร่วมของประชาชนของภาคเหนือหรือไม่ อย่างไรซึ่งผลการวิจัยน่าจะเป็นประโยชน์ในการ บริหารงานแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลของ ไทย

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ ผลงานวิจัยระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ประชาชนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและ

เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล และการบริหารองค์กรที่ส่งผลกระทบต่อระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังกล่าว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาการบริหารองค์กร ที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

กรอบแนวความคิดการวิจัยกำหนดโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการของเดลซึ่ง (Dale. 1968 : 43) ได้สรุปประเด็นสำคัญของการจัดการ คือ กระบวนการจัดหน่วยงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยการบริหารเป็นการจัดการทำให้เกิดความสำเร็จและเห็นว่าการบริหารเป็นการระดมให้บุคคลดำเนินการให้ไปสู่เป้าหมายโดยกำหนดการบริหารองค์กรประกอบด้วย 1) การจัดการองค์กร 2) วัฒนธรรมองค์กร 3) การจัดการบุคลากร 4) การจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม และ 5) การจัดการงบประมาณ

รูปแบบวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตและพฤติกรรมคุณลักษณะต่างๆ 4 รูปแบบของแฮนดี้ (Handy, 1995) ได้อธิบายถึง ดังนี้ (1) วัฒนธรรมที่เน้นบทบาท (2) วัฒนธรรมเน้นทีมงาน (3) วัฒนธรรมที่เน้นบทบาทอิสระเฉพาะตัวบุคคล (4) วัฒนธรรมแบบเป็นผู้นำ

แนวความคิดของดูบริน และ ไอร์แลนด์ (DuBrin; & Ireland.1993: 245) กล่าวว่า

ทรัพยากรองค์กร ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรที่เป็นวัสดุสิ่งของและทรัพยากรสารสนเทศ

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการอาศัยกรอบการมีส่วนร่วม ของโคเฮนและอันฮอฟ (Cohen & Uphoff. 1977: 7 – 26) จำแนกโครงสร้างพื้นฐานเป็น 3 มิติ ได้แก่

มิติที่ 1 มีส่วนร่วมในเรื่องอะไรและสร้างกรอบพื้นฐานของการมีส่วนร่วมประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งเป็นการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

มิติที่ 2 ใครที่เข้ามามีส่วนร่วม ในส่วนนี้ มีคำที่ใช้ในความหมายว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชน”(popular participation) Cohen and Uphoff ได้จำแนกให้เป็นกลุ่มบุคคลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจำแนกออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ 1) ผู้ที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น 2) ผู้นำท้องถิ่น 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐ และ 4) คนต่างชาติ

มิติที่ 3 การมีส่วนร่วมนั้นเกิดขึ้นอย่างไร โดย (1) พิจารณาเกี่ยวกับแรงที่กระทำให้เกิดการมีส่วนร่วมมาจากเบื้องบนหรือเบื้องล่าง และแรงที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมาจากที่ใด (2) รูปแบบของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบของ

องค์กร การมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อม (3)ขอบเขตของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับระยะเวลาที่เข้ามามีส่วนร่วมและช่องของกิจกรรม (4) ประสิทธิภาพของการมีส่วนร่วม พิจารณาเกี่ยวกับ การให้อำนาจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์ของคุณลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

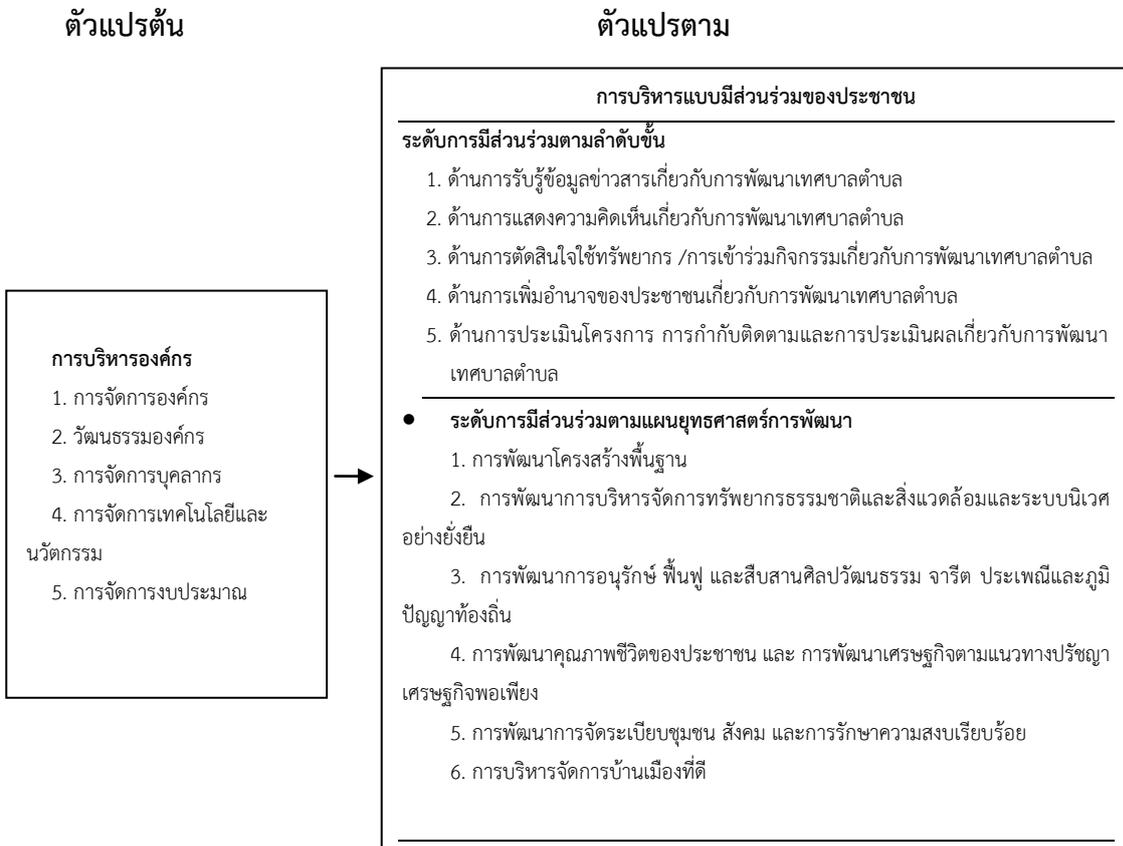
แนวความคิดของการวัดระดับการมีส่วนร่วมของ International Association for Public Participation (IAP2)(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2558) ที่กำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่น้อยที่สุด ถึงระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้นในระดับที่ 5 มีรายละเอียด ดังนี้ ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานภาครัฐ (To Inform) ระดับที่ 2 การเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการ/การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ อย่างอิสระและเป็นระบบ ระดับที่ 3 เป็นระดับที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานโครงการ ระดับที่ 4 การที่หน่วยงานภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทเป็นหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ (To Collaborate)และระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน (To Empower) เป็นระดับที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทเต็มในการตัดสินใจ

การประยุกต์ใช้งานวิจัยของ ชะอุ่ม (2558); ทาสีดานิติโรจน์ (2553); บุญมัน (2555); สติสมปโน โน (สินนา,2556); ปญญาธโร (สินคง) (2557); จารุจิตติพันธ์ และ วีระญาณนนท์ (2559) และ ก๊กผล (2552)

การประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการประเมิน LPA เป็นการประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในชั้นพื้นฐาน ประจำปีโดยแบ่งการประเมินฯ ออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการบริหารจัดการ (2) ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา (3) ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง และ (4) ด้านการบริการสาธารณะ (สำนักมาตรฐานการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2559)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์กรระดับท้องถิ่นหลาย ๆ เรื่อง พบว่าโดยส่วนใหญ่ประชาชนมีส่วนร่วมมากในด้านการรับรู้ข้อมูลในขณะที่มีการมีส่วนร่วมน้อยในด้านการประเมินโครงการ/กิจกรรมการพัฒนา ซึ่งจากผลการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลเมืองพบว่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านหรือระดับชั้นสูง ๆ ในชั้นแรก ๆ มากกว่าชั้นหลัง ๆ โดยมีส่วนร่วมในชั้นการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากกว่าชั้นการแสดงความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชน มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนมากกว่าการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากกว่าการประเมินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของ จารุจิตติพันธ์ และ วีระญาณนนท์ (2559: 157-158)

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารองค์กร หมายถึง การจัดระเบียบโดยการนำเอาส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมารวมกันในรูปแบบของส่วนรวมเพื่อให้มีการใช้อำนาจบริหารงาน และเป็นศูนย์อำนาจการให้งานดำเนินคล่องตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การจัดการองค์การเป็นการกำหนดโครงสร้างที่เป็นทางการทั้งในแนวดิ่ง และแนวนอน โดยแสดงให้เห็นถึงแบบแผนความสัมพันธ์ โดยแยกเป็นปัจจัยสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การจัดการองค์กร 2) วัฒนธรรมองค์กร

3) การจัดการบุคลากร 4) การจัดการเทคโนโลยี และนวัตกรรม และ 5) การจัดการงบประมาณ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหาความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง เป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/กลุ่มองค์กรชุมชนให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดการทรัพยากร การตัดสินใจ และการควบคุมดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ สามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามความ

จำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนา ศักยภาพของประชาชน/ชุมชนในด้านภูมิปัญญา ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ให้บรรลุสำเร็จตาม ความมุ่งหมาย

ระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของ ประชาชน หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ รวม 5 ด้านแยกตามลำดับขั้น ประกอบด้วยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านการแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล ด้าน การตัดสินใจใช้ทรัพยากร /การเข้าร่วมกิจกรรม เกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล ด้านการเพิ่ม อำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาล ตำบลและ ด้านการประเมินโครงการ การกำกับ ติดตามและการประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนา เทศบาลตำบล

ระดับการมีส่วนร่วมตามยุทธศาสตร์การ พัฒนา หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาล ตำบลในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ โดยแยกตามแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐาน การพัฒนาการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ อย่างยั่งยืน การพัฒนาการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบ สานศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิ ปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ประชาชนและการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวทาง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาการจัด ระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบ เรียบร้อยและ การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในส่วนี้ คือ ผู้บริหารเทศบาล เจ้าหน้าที่เทศบาลที่ปฏิบัติงาน อยู่ในเขตเทศบาลตำบลพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ของประเทศไทยในจังหวัดที่มีโครงสร้างการ บริหารเทศบาลตำบลครบทั้ง 3 ขนาด คือ เทศบาลตำบลขนาดใหญ่ เทศบาลตำบลขนาด กลาง และเทศบาลตำบลขนาดเล็ก ซึ่งได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง และ จังหวัด ลำพูน จำนวน 193 แห่ง การเลือกตัวอย่างทำ การสุ่มจำแนกตามขนาดของเทศบาล ขนาดใหญ่ 3 แห่ง กลาง 9 แห่ง และขนาดเล็ก 23 แห่ง จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ แห่งละ 4 ตัวอย่าง ผู้บริหาร 2 ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ 2 ตัวอย่างรวม เป็น 140 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม เพื่อถามข้อมูลความ คิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับ ขั้นและ ระดับการมีส่วนร่วมตามยุทธศาสตร์การ พัฒนาจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบล จำนวน 140 คน และจากข้าราชการ ผู้นำชุมชน และ ประชาชนทั่วไป จำนวน 260 คน

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้ถาม ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นและ การมีส่วนร่วมตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลของภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทย จำนวน 24 คน

3. เกณฑ์การวิเคราะห์ระดับการมีส่วน ร่วม ใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best. 1981:82)

วิเคราะห์ที่ได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ความหมาย

1.00 – 1.50 ระดับน้อยที่สุด

1.51– 2.50 ระดับน้อย

2.51– 3.50 ระดับปานกลาง

3.51– 4.50 ระดับมาก

4.51– 5.00 ระดับมากที่สุด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างปัจจัยด้านการบริหารองค์การ และข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ซึ่งแยกพิจารณาจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของประชาชนของเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย และการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง การบริหารองค์การ กับระดับการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ได้แก่ ค่าสถิติ t ค่าสถิติ F และ Multiple Regression Analysis (MRA) แบบ All Enter

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่1การบริหารองค์การโดยรวม

ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เทศบาลต่อการบริหารองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0565 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ ด้านการจัดการองค์การ มีค่าเฉลี่ย 3.82 ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีค่าเฉลี่ย 3.79 ด้านการจัดการบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 3.68 ด้านการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.61 และด้านการจัดการงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย 3.90 ตามลำดับรายละเอียดดังข้อมูลตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลต่อการบริหารองค์การโดยรวม

การบริหารองค์การ	ค่า		
	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการจัดการองค์การ	3.82	0.725	มาก
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	3.79	0.651	มาก
3. ด้านการจัดการบุคลากร	3.68	0.641	มาก
4. ด้านการจัดการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	3.61	0.694	มาก
5. ด้านการจัดการงบประมาณ	3.90	0.601	มาก
รวม	3.76	0.565	มาก

ส่วนที่2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

2.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยรวม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยพบว่าระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.578 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม

อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล มีค่าเฉลี่ย 3.97 ด้านการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ย 3.83 ด้านการตัดสินใจใช้ทรัพยากร การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ย 3.81 ด้านการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ย 3.73 และด้านการประเมินโครงการ การกำกับติดตามและการประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบลมีค่าเฉลี่ย 3.66 ตามลำดับรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่า		
	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล	3.97	0.683	มาก
2. ด้านการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล	3.83	0.642	มาก
3. ด้านการตัดสินใจใช้ทรัพยากร/การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล	3.81	0.613	มาก
4. ด้านการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล	3.73	0.667	มาก
5. ด้านการประเมินโครงการ การกำกับติดตามและการประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาลตำบล	3.66	0.701	มาก
รวม	3.80	0.578	มาก

2.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาพบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

0.57 เมื่อพิจารณารายด้าน คือ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับดังต่อไปนี้ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีค่าเฉลี่ย 3.77 ด้านการพัฒนาการ

บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ย 3.68 ด้านการพัฒนาการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย 3.75 ด้านการพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจตาม
แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 3.76
ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี มีค่าเฉลี่ย

3.74 ด้านการพัฒนาการจัดระเบียบชุมชน สังคม
และการรักษาความสงบเรียบร้อย มีค่าเฉลี่ย 3.74
และ ตามลำดับ รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลเกี่ยวกับการบริหารมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชน ในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่

ระดับการมีส่วนร่วม	ค่า		
	ค่าเฉลี่ย	เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	3.77	0.696	มาก
2. ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน	3.68	0.760	มาก
3. ด้านการพัฒนาการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบสานศิลปวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.75	0.738	มาก
4. ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.76	0.676	มาก
5. ด้านการพัฒนาการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบ เรียบร้อย	3.74	0.710	มาก
6. ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี	3.74	0.747	มาก
รวม	3.74	0.670	มาก

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การบริหาร องค์กรที่มีผลต่อระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของประชาชน

3.1 การบริหารองค์กรที่มีผลต่อระดับการ
บริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของประชาชน
ตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์พบว่าความสัมพันธ์
ระหว่างบริหารองค์กรประกอบด้วยด้านการจัดการ
องค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจัดการ
บุคลากร ด้านการจัดการด้านเทคโนโลยีและ
นวัตกรรม และด้านการจัดการงบประมาณกับ
ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของ

ประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือ
ตอนบนของประเทศไทย พบว่า บริหารองค์กรด้าน
การจัดการงบประมาณมีผลทางบวกต่อการบริหาร
แบบมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัจจัยด้านบริหารองค์กรด้าน
การจัดการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีผล
ทางบวกต่อระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
ตามลำดับขั้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
และพบว่าการบริหารองค์กร ด้านการจัดการ
องค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจัดการ
บุคลากร ไม่มีผลทางบวกต่อระดับการมีส่วนร่วม
ตามลำดับขั้นรายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์กรกับระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับชั้นของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

ปัจจัยบริหารองค์กร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.644	.210	-	3.068	.003
ด้านการจัดการองค์กร	.061	.056	.076	1.089	.278
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	.100	.089	.112	1.126	.262
ด้านการจัดการบุคลากร	.079	.081	.088	.980	.329
ด้านการจัดการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	.177	.074	.212	2.386	.018
ด้านการจัดการงบประมาณ	.414	.079	.431	5.259	.000

R=.802, Adj. R² =.643, F=48.318, p =.000

4.2 การบริหารองค์กรที่มีผลต่อระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชน ของเทศบาลตำบลพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์กร ประกอบด้วย ด้านการจัดการองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจัดการบุคลากร ด้านการจัดการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และด้านการจัดการงบประมาณกับระดับการบริหารแบบตามลำดับชั้นของประชาชน

ของเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่า บริหารองค์กรด้านการจัดการงบประมาณมีผลทางบวกต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับชั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการบริหารองค์กร ด้านการจัดการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และพบว่า การบริหารองค์กร ด้านการจัดการองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการจัดการบุคลากร ไม่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับชั้น รายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์กรกับระดับการมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชนในเทศบาลตำบลเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย

การบริหารองค์กร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	.561	.294		1.910	.058
ด้านการจัดการองค์กร	.084	.078	.091	1.073	.285
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	.089	.124	.086	.715	.476
ด้านการจัดการบุคลากร	.043	.114	.041	.375	.708
ด้านการจัดการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม	.059	.104	.061	.572	.568
ด้านการจัดการงบประมาณ	.552	.110	.495	5.001	.000

R²=.692, Adj. R² =.478, F=24.578, p =.000

สรุปและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัย การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามลำดับชั้นของประชาชนในเขตเทศบาล

ตำบลอยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งโดยรวมและรายด้าน การมีส่วนร่วมในระดับขั้นต้นคือด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาล ตำบลอยู่ในระดับมากกว่าด้านการแสดงความ

คิดเห็นด้านการตัดสินใจใช้ทรัพยากร / การเข้าร่วมกิจกรรม ด้านการเพิ่มอำนาจของประชาชน และด้านการประเมินโครงการการกำกับติดตาม และการประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาเทศบาล ตำบลตามลำดับซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ กักพล (2546: 17) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเปลี่ยนข้อมูลความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้-เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย และของ จารุจิตติพันธ์ และ วีระญาณนนท์ (2559: 157-158) ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารเทศบาลเมือง พบว่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านหรือระดับขั้นสูงๆ ในขั้นแรกๆ มากกว่าขั้นหลังๆ โดยมีส่วนร่วมในขั้นการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากกว่าขั้นการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากกว่า การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชน มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนของประชาชนมากกว่าการเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน การเพิ่มอำนาจของประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนมากกว่าการประเมินโครงการ/กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

2. ผลการวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชนในเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้านโดยรวมและรายด้าน การมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยมีส่วนร่วมในด้านการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศอย่างยั่งยืนในระดับต่ำที่สุดซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559: ออนไลน์)

3. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารองค์กรด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีและการจัดการงบประมาณมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นของประชาชนเทศบาลตำบล และปัจจัยด้านการจัดการงบประมาณมีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของประชาชนของเทศบาลตำบลในการบริหารจัดการด้านองค์กร ด้านการจัดการองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจัดการงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีด้านการจัดการบุคลากรมีผลอย่างไม่มีนัยสำคัญต่อระดับการมีส่วนร่วมทั้ง 2 มิติ ไม่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าเจ้าหน้าที่คงอิงกับนักการเมืองมากเกินไป

4. การบริหารองค์กรในด้านการจัดการองค์กร การจัดการบุคลากรยังขาดความเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลตำบลทุกแห่ง ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน ในการบริหารงานที่มุ่งเน้นที่ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมตามลำดับขั้น และตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

2. เทศบาลตำบล ควรนำแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของประชาชนของเทศบาล ในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย ที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปใช้ในการกำหนดเป็นนโยบาย ในการพัฒนาการบริหารงานที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมตามลำดับขั้น และการมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

3. เทศบาล ควรกำหนดนโยบายให้มีการนำผลการประเมินประสิทธิภาพของเทศบาล ตำบลมาใช้ในการวางแผนงานเน้นการมีส่วนร่วมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

4. ความสำคัญการจัดสรรงบประมาณ ด้านการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม ควรให้ความสำคัญ และให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ในแต่ละท้องถิ่นควรมีการปรับระบบ ในด้านการจัดการองค์กร ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจัดการบุคลากรโดยเสนอดังนี้

4.1. การจัดการองค์กรเป็นหลักโดยมีปัจจัยหรือทรัพยากรการบริหารจัดการที่สำคัญ ได้แก่ Man (บุคลากร) Money (เงินหรือทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเงินของระบบ) Material (ตัวสินค้าหรือวัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้า) Machine (เครื่องจักร อุปกรณ์) Management (การบริหารระบบ) และ Morale (ขวัญและกำลังใจของบุคคลในระบบ) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 6M's ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ใช้ในการบริหาร เพราะการบริหารจะประสบผลสำเร็จวินัย และ

บทลงโทษ เพื่อเป็นกลไกในการควบคุมการปฏิบัติงานของบุคลากรในเทศบาลตำบล

4.2 ด้านวัฒนธรรมองค์กรเป็นกระบวนการและวิธีการที่ได้ยึดถือเป็นค่านิยม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานปฏิบัติงาน ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติ และพฤติกรรมกรปฏิบัติงานของสมาชิกในเทศบาลตำบล และสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของเทศบาลตำบล โดยการใช้ความสามารถของบุคลากรในเทศบาลตำบลอย่างเต็มศักยภาพ

4.3 ด้านการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นกระบวนการและวิธีการในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลเกี่ยวกับเครื่องมือที่นำมาใช้ในการบริหารงานที่เกิดจากการปรับปรุง การสร้าง ซึ่งเป็นผลมาจากการค้นคว้า ทดลอง ประดิษฐ์ คิดค้น โดยอาศัยหลักความรู้ ข้อค้นพบ แล้วนำมาเผยแพร่ในกิจกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิผล ให้เกิดกับการทำงาน โดยประหยัดเวลา แรงงาน และงบประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรซึ่งในที่นี้หมายถึงเทศบาลตำบล เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของเทศบาลตำบลอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. เปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มข้าราชการ ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลตามลำดับขั้นและตามแผนยุทธศาสตร์โดยคำนึงถึงความแตกต่างของกลุ่มอายุ อาชีพ และกลุ่มระดับการศึกษา โดยคำนึงลักษณะของหน่วยงานที่สังกัดและจำนวนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและสภาพแวดล้อมของแต่ละจังหวัด

2 เทศบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการบริหารองค์การด้านการจัดงบประมาณให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านความเพียงพอ และการกระจายงบประมาณที่เป็นธรรมในแต่ละโครงการ กิจกรรม ที่เป็นธรรม โดยเฉพาะกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการมีส่วนร่วมตามลำดับขั้นด้านการแสดงความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรม ให้มีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการจัดการงบประมาณ ที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงควรให้ความสำคัญและความสอดคล้องกันกับความเป็นจริงในแต่ละท้องถิ่นในการจัดการระบบใหม่ ในด้านการจัดการองค์การ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านการจัดการบุคลากร ตามลำดับ

References

- Best, J. W. (1981). **Research in Education** (4th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Bureau of Local Government Organization Administration Standards. Department of Local Administration.(2559). **Seminar Documentation for Local Performance Assessment: LPA Annual 2016, Versions 1-6**, Retrieved on June 16, 2559.
- Boonmun, Chanathip. (2555). **The Development of Political Participation Model of People in Yasothon Province**. Doctor of Philosophy thesis, Mahasarakham Rajabhat University.
- Cha-um, Tanathapon.(2558).Effectiveness of Tambon Municipality in the Central Region. **Thailand Journal of the Association of Private Higher Education Institutions**, 21 (1), 189-200.
- Cohen J. M, Uphoff, N. T. (1977). **Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**. Cornell University Rural Development Committee: Ithaca, NY.
- Dale, E. (1968). **Management: Theory and Practice**. New York: McGraw-Hill Book Company. Department of Local Administration. (2016). **Local Performance Assessment of Local Administrators**, Retrieved on December 20 from <http://www.dla.go.th/work/2559/LPA/index.jsp>
- DuBrin, A.J. & Ireland, R.D. (1993). **Management and Organization** (2nd ed.). Cincinnati, OH :South-West,
- Handy, C. (1995). **Gods of Management: The Changing Work of Organizations**. New York: Oxford University.

- King Prajadhipok's Institute. (2558). **Local Administrative Organization Award Winners**. Retrieved on December 31, 2015, from <http://sv1.bizidea.co.th/team/fon/award.kpi/#home-section>
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2558). **The 11th National Economic and Social Development Plan**. Retrieved 16 June 2016, from http://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=5748&filename=develop_issue
- Office of the Government Development Board. (2558). **Participatory Governance**. Retrieved on June 16, 2015, from http://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=5&content_id=708
- Kokphon, Orathai. (2546). **Best practices of local government organizations with excellence in transparency and public participation**. Nonthaburi: College of Local Government King Prajadhipok Institute.
- .(2546). **Public Participation Handbook**. Bangkok: Master's Degree Program for Public Administrators, Thammasat University.
- .(2552). **People's Participation Handbook for Local Administrators**. Bangkok: College of Local Government Development King Prajadhipok's Institute.
- Jarujittiphun, Pitsamai and Weerayanon, Kaitichai. (2559). Public Participation in Urban Management. **Journal of Social Sciences** 19 (Jan-Dec), 146-169
- Panyataro, PraKittichai (Sinkong).(2557). **Public Participation in Developing Strategic Plans Of Tha Pho Subdistrict Administrative Organization, Muang District, Phitsanulok Province**. Master Thesis Public administration Graduate School, Maha ChulalongkornRajavidyalaya University
- Satisompanno, PhraSomsak (Sinna). (2556). **Participation of People in the Operation of Non Wai Municipality, NongWua So District, Udon Thani Province**. Master Thesis (Monastic Administration), Mahachulalongkornrajavidyalaya University
- Tasidanitirote, Tanarote. (2553). **Public Participation in Local Government: A Case Study of Nakhon Chum Subdistrict Administrative Organization, Nakorn Thai District, Phitsanulok Province**. Master of Science in Education, St. John's University